

Stanisław Głowa

"Theologie der Frage", Hans-Dieter Bastian, München 1969 : [recenzja]

Collectanea Theologica 42/3, 219

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Hans-Dieter BASTIAN, *Theologie der Frage*, München 1969, Chr. Kaiser Verlag, s. 359.

Autor zajmuje się w swym dziele w przybliżeniu tym, co teologia katolicka nazywa hermeneutyką. Dla jasności warto przypomnieć, że hermeneutyka jest to nauka, która zajmuje się zasadami służącymi do wyłożenia i wyjaśnienia jakiejś wypowiedzi. Konkretnie hermeneutyka jest rozumiana jako hermeneutyka biblijna, podaje kryteria, jakimi kieruje się teolog czy egzegeta dla wyjaśnienia tekstu Pisma św.

H.—D. Bastian jest profesorem teologii wyznania ewangelickiego i dlatego w swej książce posługuje się takim pojęciem hermeneutyki, które tylko częściowo pokrywa się z ujęciem katolickim. Swoją *Theologie der Frage* pojmuje przede wszystkim jako pozycję z zakresu teologii praktycznej, zajmując się pośrednią dziedziną leżącą między obszarem teologicznych teorii a praktyką życia kościelnego. Jest uczulony na to, aby zbawienie dokonywało się nie w oderwaniu, ale w konkretnym kształcie życia. Występuje przeciwko takiej praktycznej teologii, która zasięgiem swego działania ogranicza się do tzw. klasycznych tematów, jak służba Boża czy nauka religii, a wyklucza albo przemilcza inne. Dlatego świadomie stawia zagadnienie hermeneutyki jako problem wewnątrzkościelnego porozumienia się (*Kommunikationstheorie*), czyli swoistej teologicznej dydaktyki. Stąd *Theologie der Frage* domaga się, by każda naukowa publikacja z zakresu teologii praktycznej była jasna i zrozumiała w obliczu stawianych dzisiaj pytań. Kiedy zaś nie odpowiada na pytanie, traci na zainteresowaniu, gdyż nie włącza się w dyskusję, w polemikę, traci wymiar aktualności i staje się statyczna. Dzisiaj zaś żyjemy w epoce „reformy Kościoła”, która nie może się dokonywać ani w sposób utopijny, ani też rewolucyjny (pozycje o teologii rewolucji w ostatnich latach można spotkać przede wszystkim po stronie katolickiej!).

Autor wierny wypracowanej przez siebie metodzie, aby traktować chrześcijańską wiarę jako stawianie pytań (*als Frageverhalten*) szkicuje wspólnotę Kościoła jako społeczność uczącą się, która teologicznie świadomie rozwija i zmienia siebie samą, własną tradycję, struktury i działanie. Podobnie jak chrześcijańska wiara obejmuje stopniowe uczenie się i wgłębianie przez cały okres życia jednostek czy wspólnoty, tak samo *die ecclesia semper reformanda die sozialdidaktische Lebensformen als Lerngemeinschaft* (s. 349).

Treść książki jest ujęta w rozdziały, w których wiele dziedzin współczesnego życia jest postawionych w obliczu metodologicznej zasady pytania. Mamy tu nie tylko filozofię pytania, psychologię, socjologię i antropologię, ale także politologię pytania, lingwistykę, a wreszcie problem pytania w tekstach biblijnych, w pedagogice religijnej i w homiletyce. Te mikrostruktury pytań, traktowane w ujęciu protestanckim, kierowane są jako wyraz nieufności przeciw teologicznym syntezom i teologicznym imperatywom, takim jak np. teologia słowa, posługi kościelnej, Kościoła itd. Autor sądzi, że ta „imperatywna teologia” wskutek wymaganego posłuszeństwa zdeformowała chrześcijan i odzwyczaiała się od stawiania pytań albo rozumienia otrzymywanych pytań. Autorowi chodzi zaś, o to, by chrześcijanie mogli się przygotować na przyście Boga, który także każdego z nas jak ongiś Joba, interpeluje w naszym wnętrzu i zjawia się w pytaniach.

Książka na pewno należy do bardzo trudnych i chyba nie tylko dla katolickiego czytelnika. Dobrze byłoby, gdyby katolicka teologia obok słusznego rozwoju kierunku imperatywnego zajęła się także teologią pytania — *Theologie der Frage*.

Ks. Stanisław Głowa SJ, Warszawa